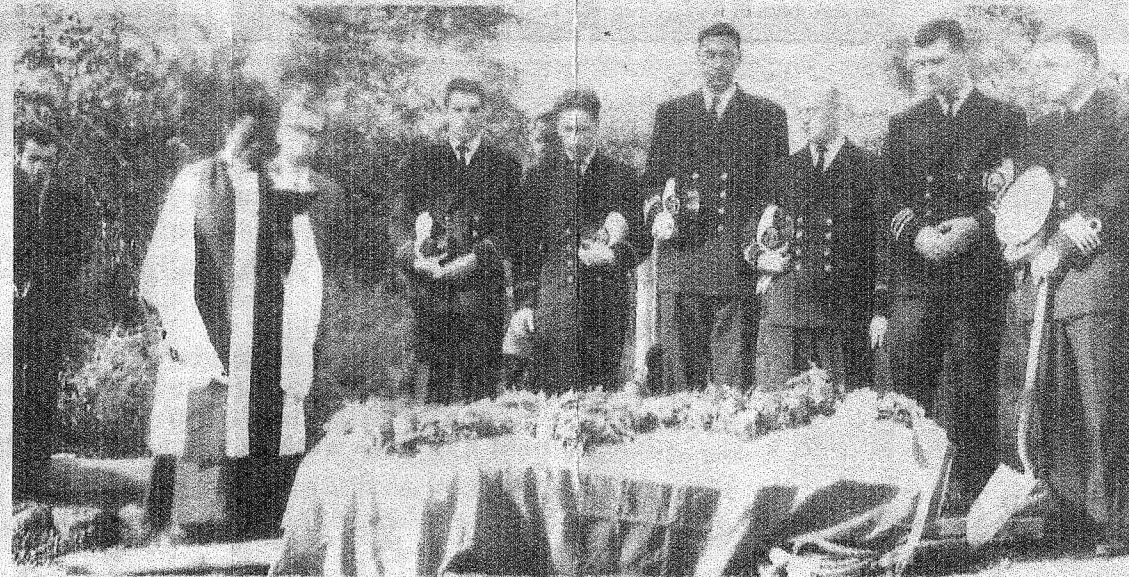

Waaraan overleed matroos Willem Blokland?

Rotterdammer Cor Blokland las in de voorgaande editie van De Oud-Rotterdammer het artikel over het zeemansgraf van een onbekende negentienjarige zeeman. Het ontroerde hem tot tranen toe. Hij moest aan zijn broer denken. Matroos Willem Blokland, achttien jaar, overleed in 1964 op de Kara, een tanker van Shell op weg naar Zuid-Afrika. De Kara voer op dat moment voor de kust van West-Afrika. De kapitein besloot de haven van Freetown in Sierra Leone aan te doen en daar Willem Blokland te begraven.

Cor Blokland zit nog met veel vragen. Hoe is zijn broer overleden? Waarom heeft niemand van Shell rechtstreeks contact met de familie opgenomen? Waarom is de doodsoorzaak niet bekend gemaakt? En bovenal: waarom is het stoffelijk overschot niet naar Nederland teruggebracht? "Voor een groot bedrijf als Shell moet dat toch eenvoudig te regelen zijn geweest?", zegt Cor Blokland in zijn flat in de Afrikaanderwijk. Willem was zijn drie jaar oudere broer. Hun moeder overleed op 32-jarige leeftijd. Ze werden door hun oma opgevoed. Wil-

lem besloot al op jonge leeftijd te gaan varen. Als zeeman kon je de militaire dienstplicht omzeilen en bovendien kon hij zijn oma financieel helpen. De reis naar Zuid-Afrika was zijn tweede op de Kara. "Na het overlijden van mijn broer stuurde Shell een pastoor of een dominee, in ieder geval een mijnheer van de kerk, naar mijn oma, om de dood van haar kleinzoon te melden. Terwijl we helemaal niet godsdienstig zijn." Blokland beschikt over een uittreksel van het dagregister van het schip de ss Kara. Daarin staat dat op 14 september

- De begrafenis van Willem Blokland in Sierra Leone. -

1964 aan boord van het stoomschip is overleden Willem Blokland, achttien jaar. De akte is opgemaakt op 15 december 1964 en ondertekend door de consul der Nederlanden P.P.M. van

der Helm en kapitein P.A. Kooloos. De eerste stuurman Dirk Jongeneel en de tweede hofmeester F. van der Heijden worden genoemd als getuigen. Vreemd genoeg wordt op geen enkele wijze duidelijk, waaraan de jonge matroos is overleden. Op geen van bovengenoemde vragen is er een antwoord. Cor Blokland is achterdochtig. Hij denkt dat er iets is voorgevallen aan boord van de Kara. Hij heeft daarvoor een plausibele reden. Hij bezit een brief van zijn broer, geschreven vanuit Singapore aan boord van hetzelfde schip op 13 januari 1964. Het is een ontroerende brief aan zijn oma, waarin ook de passage staat. "Ik heb aan boord ruzie gehad met een van de matrozen, maar ik heb hem zo op zijn falie gegeven, dat ik bij de kapitein moest komen. En toen heb ik hem alles verteld. En hij gaf mij nog

gelijk ook. Ik heb er alleen maar een litteken op mijn kin aan over gehouden. Maar die matroos heeft een week in het hospitaal gelegen van een scheur in zijn wang, die van zijn oor tot zijn kin liep. Nou oma, ik ga dit briefje maar weer eindigen, want ik weet niet wat ik nog schrijven moet. Oh ja, als ik terugkom, gaan we samen met de kleintjes Willie en Karin in de stad wat moois kopen. Tot schrijfs oma, daaag."

De brief maakt duidelijk dat Willem Blokland een vijand aan boord had van de Kara. Het is bovendien ongebruikelijk, dat er geen officiële doodsoorzaak is opgegeven. De grote vraag van Cor Blokland is, of iemand weet wat er nu precies aan boord is voorgevallen? Waaraan is zijn broer overleden?

Dirk Mellema

Rieni Kouwenberg kreeg zeemansgraf

Waaraan de negentienjarige matroos M.H. (Rieni) Kouwenberg in 1960 is overleden, zal altijd een raadsel blijven. Toch is er veel meer over hem bekend dan twee weken geleden. Toen wisten we zelfs zijn identiteit niet. In de vorige De Oud-Rotterdammer publiceerden wij het verhaal van matroos Braber, die vijftig jaar geleden getuige was van een zeemansgraf. Een leeftijdgenoot van Braber was 's morgens dood in zijn bed gevonden. De kapitein besloot tot een zeemansgraf. Rotterdammer Braber, inmiddels zeventig jaar, beschikt over foto's van de 'ter zee stelling'. Na publicatie in deze krant en het afdrukken van een foto van de plechtigheid aan boord, kwamen er veel reacties los. Nu staat vast, dat het zeemansgraf toebehoorde aan M.H. Kouwenberg, geboren 16 juli 1941 te Rotterdam, overleden op 8 november 1960 aan boord van tanker De Vlieland, eigendom van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd. De tanker was ingehuurd door Shell en had Curaçao als eindbestemming.

Veruit de belangrijkste informatie kwam van Dolf Kouwenberg, broer van de overledene. Hij is ook niet helemaal zeker, waarom destijds voor een zeemansgraf is gekozen. Het kan zijn, dat het thuisfront toestemming heeft gegeven. Zelf was Dolf Kouwenberg, toen ook zeeman, in New York aan boord van de ss Rotterdam.

"Van thuis heb ik verder niets meegekregen", schrijft hij. "Er is nooit over gesproken, waarom er is gekozen voor een zeemansgraf. Mijn moeder is nooit dieper op de zaak ingegaan. Zij is overleden, er valt niets meer te vragen."

Copy uit "De Oud Rotterdammer" van 8.3.2011

Een vreemd zeemansgraf

Was dit het laatste zeemansgraf? Het zou zo maar kunnen. Een beetje een dubieus was het wel.

De Shell-tanker, genaamd de Kabylia of de Vlieland, was in 1959/1960 vanuit Rotterdam al vier dagen onderweg naar Willemstad. Zoals gebruikelijk wekte de bootsman, die wacht hield van vier tot acht, de mannen van de civiele dienst, die voor voedsel en andere 'huishoudelijke' werkzaamheden verantwoordelijk waren. In een van de hutten sliep een jonge kerel, die zich pas had aangemeld. Niemand kende hem goed. De bootsman bleef maar proberen hem te wekken. De nieuweling had kennelijk een diepe slaap. De bootsman verwonderde zich over de wijze, waarop hij sliep. Half voorover gebogen, hij begon te porren, maar er volgde geen reactie. Hij merkte dat het lichaam stijf was. Hij besepte dat hij porde in een lijk.

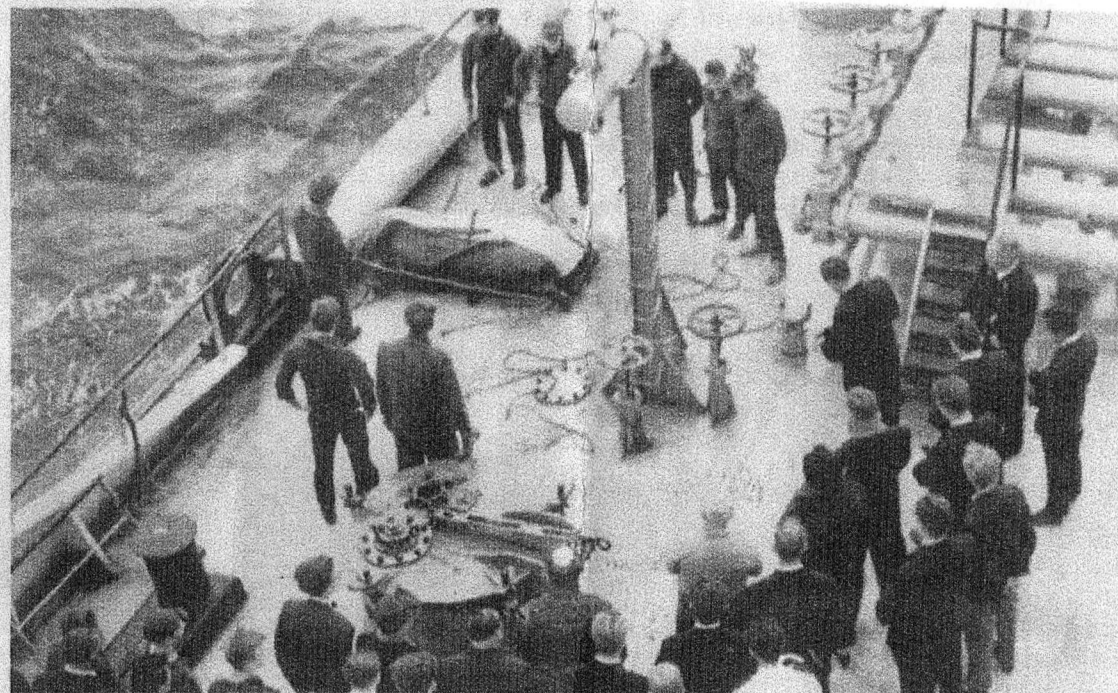
De jonge nieuwkomer was in zijn slaap overleden. Althans zo leek het. Niemand weet de doodsoorzaak, die is nimmer onderzocht. Er was geen scheepsarts aan boord. Vooral de wijze waarop de bootsman hem aantrof, is vreemd. Nogmaals: half voorovergebogen, half uit zijn bed. Voor rechercheurs een onderzoekje waard. Argwanend zou er zijn gekeken naar sporen van geweld of vergiftiging. Zeker bij een op het oog gezonde jongeman.

Koelcellen

De kapitein, die op zee de macht van een absoluut heerser over een klein eiland heeft, besloot tot een zeemansgraf. In 1959 was dat niet meer gebruikelijk. De negentienjarige

matroos Braber vond het een vreemde beslissing. Braber maakte foto's van de 'ter zee stelling'. Hij ervoer het als zeer bijzonder.

"Ik heb geen idee waarom de kapitein koos voor een zeemansgraf", zegt hij nu in zijn Rotterdamse flat.

- Was dit het laatste zeemansgraf? -

"Het was beslist niet nodig. Er waren genoeg koelcellen aan boord, waarin het lijk bewaard had kunnen blijven, totdat we in Willemstad waren aangekomen. De foto's van de plechtigheid heb ik altijd bewaard, apart van mijn andere foto's. De laatste tijd kreeg ik steeds meer het idee om familie van de man op te sporen, zodat ik ze de foto's kon geven. Na het lezen van De Oud-Rotterdammer, kwam ik op de gedachte om in de rubriek 'Oproepjes' te vragen of er nabestaanden zijn of medeopvarenden, die de identiteit van het slachtoffer kenden. Ik weet helaas niet zeker meer of ik toen voer op de Kabylia of De Vlieland."

Onbekende

Braber weet weinig van het slachtoffer. Beide jonge mannen kenden elkaar pas vier dagen, ze hadden nog geen woord gewisseld. Er waren 52 zeelieden aan boord. Hij weet geen naam, niet waar hij vandaan kwam, helemaal niets, behalve dat hij 'over de muur' (zeemansuitdrukking) werd gekieperd.

"Ik moest samen met de bootsman de begrafenis voorbereiden. Uiteindelijk besloten we dat zijn grafkist een soort koker zou zijn, waarmee de tanks aan boord werden ontlucht. Om het lijk in de koker te laten passen, moest ik zijn stijve arm naar beneden drukken. Ik schrok me een beroerte, toen er geluid uit de mond van de dode kwam.

Achteraf beseft ik dat het lucht uit zijn longen moet zijn geweest." Zoals te zien op de foto was er sprake van een plechtigheid. De scheepsmotor werd stilgelegd, waardoor het schip een speelbal van de golven werd. Tijdens het ritueel sloeg er een hoge golf over het dek, waar vooral de officieren, die geen laarzen droegen, last van hadden. Volgens de woordvoerder van Shell, Wim van der Wiel, zijn de logboeken van destijds niet bewaard gebleven. Volgens Van der Wiel is het onmogelijk de identiteit van de zo jong overleden jongeman na te gaan. Wellicht dat lezers van De Oud-Rotterdammer wat meer klaarheid kunnen geven. Dirk Mellema

COMPUTER STUK!!

BEL SNEL RCC/PS 0180-431777 REPARATIE BINNEN 24H

MET EIGEN HAAL EN BRENG SERVICE, BENEDIJNWIJEG 8-10 RIDDERKERK

Copy uit "De Oud-Rotterdammer" van 22-2-2011

Uit "De Oud-Rotterdammer" van 5.4.2011

Matroos Willem Blokland stierf na avondje stappen

In voorgaande uitgaven van De Oud-Rotterdammer besteedden wij aandacht aan het overlijden van matroos Willem Blokland (18 jaar) op 14 september 1964 aan boord van de Kara, een tanker van Shell. Hij werd begraven in Sierra Leone. Zijn drie jaar jongere broer Cor Blokland vraagt zich nu af, 47 jaar later, waaraan zijn broer destijds is overleden. Medeopvarende van Willem Blokland, de heer P.H. van der Ham, derde stuurman aan boord van de Kara, reageert op het artikel. Hij kan één en ander verduidelijken.

Een aantal dagen voor het overlijden van Willem Blokland was de Kara op weg van Europa naar Port Harcourt in Nigeria. Omdat er geladen moest worden op de boeien aldaar, kregen wij orders om te bunkeren in Funchal op Madeira. Willem is daar samen met nog enkele scheepsgezellen de wal op gegaan en 's avonds laat terug gekomen. De volgende dag, wij waren intussen onderweg naar Nigeria, voelde hij zich niet in orde en meldde zich met maag- en buikklachten bij de eerste stuurman, die de medicijnkast beheerde en tevens als eerste

nanspreekpunt fungeerde, als je ziek was of andere lichamelijke ongemakken had. Eerst werd gedacht aan een kater na de avond stappen, maar de klachten bleven aanhouden. Na een paar dagen arriveerden wij voor de kust van Nigeria en Willem is toen met de scheepsagent aan wal gegaan naar het hospitaal in Port Harcourt. Hij kreeg na onderzoek medicijnen mee, maar ik weet niet welke diagnose in het ziekenhuis is gesteld.

Scheveningen Radio

Kort na vertrek werd de toestand van

Willem ernstiger en werd hij in het scheepshospitaal gelegd, binnen het directe bereik van de eerste stuurman. Tevens werd er via Scheveningen Radio medisch advies gevraagd aan artsen van het Rode Kruisziekenhuis in Den Haag. Als derde stuurman werd ik niet ingelicht welke diagnose er was gesteld, wel weet ik dat wij het advies kregen zo snel mogelijk een noodhaven binnen te lopen om Willem te evacueren.

De meest geschikte haven, in verband met de diepgang van het schip en de heersende zeestromen, was Freetown

in Sierra Leone. Er waren geen schepen in de buurt met een arts aan boord en evacuatie met een heliporter was in die tijd bij al die Afrikaanse landen, die net onafhankelijk waren geworden, niet mogelijk.

Op extra volle kracht is het schip naar Freetown gevaren. Gelijk met de loods kwam een dokter aan boord, die echter niets meer voor Willem heeft kunnen doen. Hij kon slechts de dood constateren. Willem is aan wal gebracht en door de autoriteiten is autopsie verricht naar de doodsoorzaak. De uitslag hiervan is niet aan ons bekend gemaakt. Waarom Willem reeds de volgende dag in Freetown is begraven en of hiervoor al of niet toestemming aan de familie is gevraagd, weet ik niet. Als derde stuurman werd je bij dit soort beslissingen niet geraadpleegd. Wel weet ik dat Willem op waardige

wijze is begraven en dat veel officieren en scheepsgezellen hierbij aanwezig waren.

Toen ik een paar maanden later van de Kara ben afgemonsterd, heb ik op kantoor aan de toenmalige Shell bedrijfsarts dr. W. de Loos gevraagd wat de doodsoorzaak is geweest. Hij vertelde mij, dat er bij de autopsie geen gebruik is gemaakt van één van de meest essentiële instrumenten, namelijk de microscoop. Een doodsoorzaak was volgens zijn zeggen niet bekend. Eén ding weet ik zeker; er is geen "vuil spel" gespeeld door iemand van de opvarenden, wat heeft geleid tot de tragische dood. Wat het wel is geweest, zal wellicht nooit meer bekend worden.

P.H. van der Ham